משניות מבוארות

מסֶכֶת כֵּלִים פרק ט

עַל יְדֵי פְּנִיָּין חָשִׁיב מִשְׁקֶה. **יא)** הָאִשָּׁה שֶׁנָּטַף חֶלְבּוֹ מִדַּדֶּיהָ, וְהוּא שֶׁנִּטְמָא מִשּׁוּם רִאשׁוֹן, וְחָלַב הַנּוֹטֵף מִדַּדֶּיהָ הֲוֵי כִּמְשִׁקֶה שֶׁנִּגְּעוּ בָּהּ, וְהֲוֵי תְּחִלָּה, וְנָפַל הַטִּפָּה שֶׁל חֶלְבּ לְאַוִּיר **הַתְּבוּר**, **טָמֵא**. נִטְמָא הַתְּבוּר, מִשּׁוּם **שֶׁהַמִּשְׁקֶה** מִטְּמֵא לְרָצוֹן וְלִשְׁלִישִׁי וְלִרְבִיעִי. **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף מִנְּקַת הַתְּבוּרָה**, קֹדֶם שֶׁשִּׁמְּטוּ קַרְקָעוֹת שֶׁל בֵּית שַׁמַּאי, וְלְאַחַר שֶׁשִּׁמְּטוּ קַרְקָעוֹת שֶׁל בֵּית שַׁמַּאי, **חָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. ג)** הַשָּׁרֵץ **שֶׁנִּמְצָא לְמַטָּה מִנִּמְשְׁחוֹת** שֶׁל **תְּבוּר**, הַתְּבוּר מְכַסֶּה הַשָּׁרֵץ, הַתְּבוּר **טָהוֹר**, **שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר** שָׁרֵץ **חַי נָפַל**, וְשָׁרֵץ חַי אֵינוֹ מִטַּמֵּא, **וְעַכְשָׁיו מֵת**. שֶׁדָּרֵךְ הַשָּׁרָצִים לַעֲשׂוֹת חֲפִירָה בְּקַרְקַע וּלְהִטָּמֵן שָׁם. וְכָן **מֵאֵת אוֹ טַבְעַת** הַטְּמֵאָה בְּמֵת, **שֶׁנִּמְצְאוּ לְמַטָּה מִנִּמְשְׁחוֹת** שֶׁל **תְּבוּר**, **טָהוֹר הַתְּבוּר**. **שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר שֶׁהָיוּ עַד שֶׁלֹּא בָא הַתְּבוּר**, קֹדֶם שֶׁהוֹשִׁיבוּ שָׁם אֶת הַתְּבוּר, וְהֵם לֹא רָאוּ אֲוִיר הַתְּבוּר. אֲבָל **נִמְצְאוּ בְּאַפַּר מִקְלָה**, אֹפֶר שֶׁנַּעֲשָׂה מִדְּבָרִים שְׂרֻפִּים הָאֵשׁ, **טָמֵא**, **שֶׁאֵין לוֹ בְּמֵה יִתְלֶה**. כֵּיוָן שֶׁמּוּצָא בְּפִנּוּיִם. **ד) סְפוֹג שֶׁבָּלַע מִשְׁקֶה טְמֵאִין וְנִגְּבוּ מִבַּחוּץ, וְנָפַל לְאַוִּיר הַתְּבוּר**, הַתְּבוּר **טָמֵא**, **שֶׁסּוּף מִשְׁקֶה הַבְּלוּעַ לְצֵאת**. לְפִי שֶׁסִּפּוֹג הַלְּבָנִים הַבְּלוּעִים וְלִחוּתָם מִשְׁקֶה, וְלֹא הָיוּ כְּטֻמְאָה בְּלוּעָה, וְהֲוֵי כְּמִשְׁקֶה בְּעֵין. **וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל לֶפֶת וְשֶׁל גֹּמֶא** שֶׁבָּלְעוּ מִשְׁקִין, שֶׁהֵלְּפַת יִפְלוּ הַמִּשְׁקִין כְּשֶׁיַּכְשִׁילֻנִּי, וְהַגֹּמֶא וְהוּא עָשֵׂב לֵח שֶׁבּוֹדְקִין בּוֹ הַיַּיִן, וְגַם הוּא עָשֵׂב לְפִלֹּט הַמִּשְׁקִין הַבְּלוּעִים, **רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר בִּשְׁנֵי אֵלּוּ**, בְּלֶפֶת וּבְגֹמֶא (וּפֵרֵשׁ בְּתִפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל דְּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעֲמָיְיהוּ בְּסוֹף פֶּרֶק ד' דְּמִכְשִׁירִין, דְּמִשְׁקָרְבוּ הַמִּשְׁקִין שֶׁיְּצִאוּ מֵחֲמַת עַצְמָן מִמִּשְׁקִין שֶׁבָּלְעוּ, וְזֶה לֹא שֵׁיְּךְ בְּסִפּוֹג, שֶׁאֵין לוֹ מִשְׁקִין מֵחֲמַת עַצְמוֹ). **ה) חֲרָסִין שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן מִשְׁקִין טְמֵאִין**, כְּגוֹן חֲרָסִין שֶׁבָּאִין מִמְּעֹרוֹת שֶׁל מֵתוּת, וְנִכְנְסוּ לְאֹהֶל הַמֵּת, וְנִכְנְסוּ לְאֹהֶל הַמֵּת, וְהֵן **טְהוֹרִים**, וְנִכְנְסוּ לְאֹהֶל הַמֵּת, אִם נִמְצְאוּ **מְצִדָּיוּ** שֶׁל חֶבֶית, **הַחֶסֶק הַתְּבוּר**, **טָמֵא**, מִשּׁוּם **שֶׁסּוּף מִשְׁקֶה** הַיָּנוּ דֶּרֶךְ הַמִּשְׁקֶה הַבְּדוּחוֹן **לָצֵאת** עַל יְדֵי הַסֶּקֶה, וְכֵיוָן שֶׁהָיוּ אֵלּוּ הַחֲרָסִים בְּתְבוּר בְּשֵׁעַת הַסֶּקֶה, יָצְאוּ מֵהֶן הַמִּשְׁקִין וּטְמֵאוּ הַתְּבוּר מְאֵלֵּיהוּ. **וְכֵן** תְּבוּר שֶׁהֶסֵּק **בְּגַפַּת חֲדָשָׁה** תּוֹךְ י"ב חֹדֶשׁ, פְּסוֹלָה שֶׁל זֵיתִים שֶׁיָּצָא מֵהֶן שֶׁמֶן, וְהַמִּשְׁקִין טְמֵאִין, וְטִמֵּא הַתְּבוּר, שֶׁסּוּף הַמִּשְׁקֶה לָצֵאת. **אֲבָל בִּשְׁעָנָה** שֶׁרּוּבָא לְאַחֵר י"ב חֹדֶשׁ **טָהוֹר**, דְּמִסְתָּמָא יָצָא כְּבָר כָּל הַמִּשְׁקֶה מִהֶן. **וְכֵן יְדוּעַ שֶׁיּוֹצֵא מֵהֶן מִשְׁקִין, אֲפִילּוּ לְאַחַר שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים**, וְנִטְמָא הַתְּבוּר **ו) הַגֶּפֶת** פְּסוֹלֶת שֶׁל זֵיתִים **וְהַזַּיִת** פְּסוֹלֶת הָעֲנָבִים, **שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה, וְחִלְּטוּ עֲלֵיהֶן** בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם **טְמֵאִים, וְאַחַר כָּךְ יָצְאוּ מֵהֶן מִשְׁקִין**, הֲרֵי הֵם **טְהוֹרִין**, שֶׁלֹּא נִטְמְאוּ בְּדַרְיְסְתָן כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִקְרְבוּ עֲלֵיהֶם שֵׁם טֻמְאָה מִעוֹלָם, **שֶׁמִּתְחַלְּתָן נַעֲשׂוּ בְּטָהֳרָה**. **כּוּשׁ** פָּלַךְ שֶׁהַנְּשִׁים טוֹוֹת וּמַלְבְּנוֹת **שֶׁבָּלַע אֶת הַצְּנוֹרָא**, הַבְּדִיל שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, שֶׁלְּפָעָמִים הוּא נִבְלָע בְּתוֹךְ הָעֵץ. **וְכֵן מִלְּמַד** מִקַּל אֶרֶךְ שֶׁבּוֹ מְכַוְּנִין אֶת הַגֶּפֶן **שֶׁבָּלַע אֶת הַדְּרָבָן**, הַמְסֻמָּר הַדֵּק שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, **וְכֵן לְבֵנָה שֶׁבָּלְעָה אֶת הַטַּבַּעַת**, שֶׁגּוֹבֵל טַבַּעַת בְּטִיט הַלְּבֵנָה וְנִבְרָקָה עִמּוֹ בְּכֶבֶשׁן, **וְהֵן כֻּלָּן אֲלוּ מְיֻיְּרִי בְּהֵיוּ טְהוֹרִין**, וְהֵן **נִכְנְסוּ לְאֹהֶל הַמֵּת**, וּכְכֹלָּן עַצְמָן וְכֵן בַּמִּשְׁקִין לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְגוּר דִּבְרֵי כָּךְ אֵין הַחֶבֶר מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, כֵּיוָן שֶׁהֵם הֲבוּקִין הַחֲזָקָה טֻמְאָה וְאֵין לָהֶם טְהָרָה בְּמִקְרָה, וְרַק בְּמִנְקַת הָיוּ יְכוֹלִים לִטְעוֹת וּלְהַרְבּוֹת בְּמִקְרָה, וְלֹכֵן אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁמִּנְקַת טֻמְאָה דְּצָרִיכָה הַזָּאַת וְעִישּׁוּי וּשְׁבִיעִי.

ט' תמוז

יא הָאִשָּׁה שֶׁנָּטַף חֶלְבּ מִדַּדֶּיהָ, וְהוּא שֶׁנִּטְמָא שֶׁהַמִּשְׁקֶה מִטְּמֵא לְרָצוֹן וְשֶׁלֹּא לְרָצוֹן, הַקּוּט וְנָצָא מִמֶּנָּה דָּם, אוֹ שֶׁנִּכְוְתָה וְנִתְנָה אֲצִבְעָהּ לְתוֹךְ פִּיהָ, נִטְמָא:

פרק ט א מֵחֹט אוֹ טַבַּעַת שֶׁמְּכִירִין אוֹתָהּ בְּמֵת, וְהֵן אֵבֶר הַטְּמֵאָה, **שֶׁנִּמְצְאוּ בִּנְחֹשֶׁת שֶׁל תְּבוּר**, בְּקַרְקָעוֹת, **שֶׁהַתְּבוּר עָשׂוּי כְּמִין קְדֵרָה** שֶׁאֵין לָהּ שָׁלִים, וּמִתְקַנְּיָן לוֹ רִצְפָּה בְּקַרְקַע וּמוֹשִׁיבוּ אוֹתוֹ שָׁם בְּרִצְפָּה הַקַּרְקַע **שֶׁהַתְּבוּר מוּחָבֵר בָּהּ**, אוֹ הַמְחֹט אוֹ הַטַּבַּעַת **נִרְאִין בְּתְבוּר**, **אֲבָל לֹא יוֹצְאִין בְּחֶלֶל הַתְּבוּר**. שֶׁבְּלוּעִין בְּעֹבִי הָרִצְפָּה וּמְיֻרֵי בְּקוֹן שֶׁהָיָה הַמְחֹט אוֹ הַטַּבַּעַת בְּרִצְפָּה קֹדֶם שֶׁחִבְּרוּ שָׁם אֶת הַתְּבוּר, דָּאם הַכְּנִיסוּן דֶּרֶךְ פִּיו שֶׁל תְּבוּר. כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ לְאֲוִיר הַתְּבוּר וְנִטְמָא הַתְּבוּר), **אם אוֹפֶה אֶת הַבָּצֵק הוּא נוֹגֵעַ בְּהֶן**, כֵּיוָן שֶׁנּוֹגֵעַ שֶׁל הַפַּת, נְחֶשֶׁב אוֹתוֹ מְקוֹם כְּתוֹךְ הַתְּבוּר. **בְּאֵיזֶה בָּצֵק אָמְרוּ, בְּבָצֵק הַבִּינוֹנִי**, שֶׁאֵינוֹ לֹא רַךְ וְלֹא קָשֶׁה. שֶׁאִם הוּא רַךְ בְּיוֹתֵר יָרֵד גַּם לְגוֹמְגָא עֲמוּקָה, וְאִם הוּא קָשֶׁה בְּיוֹתֵר גַּם לְגוֹמְגָא שֶׁאֵינָהּ עֲמוּקָה לֹא יָרֵד. **נִמְצְאוּ** הַמְחֹט אוֹ הַטַּבַּעַת **בְּטִפְלַת הַתְּבוּר** הַתְּבוּר **מִקָּצָה פְּתִיל** הַנּוֹפֵל בְּאֹהֶל הַמַּת, **אם בְּטֻמְאָה** אם הַתְּבוּר **טָמֵא**, **וְאם בְּטָהוֹר**, בְּתְבוּר טָהוֹר נִמְצְאוּ, הֲרֵי הֵם **טְהוֹרִים** דָּאִי טִפְלָא אַף עַל פִּי שֶׁהַבַּיִת טָמֵא, הֲוֵי כְּמִקָּצָה צְמִיד פְּתִיל, כֵּיוָן שֶׁהַתְּבוּר מִקָּצָה צְמִיד פְּתִיל בְּטִפְלָא הַמְחֹט וְהַטַּבַּעַת לְגַבֵּי טִפְלָא שֶׁל תְּבוּר. **נִמְצְאוּ** הַמְחֹט אוֹ הַטַּבַּעַת **בְּמִגּוֹפַת הַחֶבִית**, בְּטִיט שֶׁרִגְּלֵיהֶן לְשָׁם כִּסּוּי עַל הַחֶבִית, הַחֶבִית הִיא בְּאֹהֶל הַמַּת, אִם נִמְצְאוּ **מְצִדָּיוּ** שֶׁל חֶבִית, **טְמֵאִים** הַמְחֹט אוֹ הַטַּבַּעַת, דָּאִין צִדֵּי הַחֶבִית צְרִיכִים טִיט, וְאִם נִמְצְאוּ **מִכְּנֶגֶד פִּיהָ** שֶׁל חֶבִית, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין גַּם כְּנֶגֶד פִּיו, **טְהוֹרִים**, וּבְלֹבֵד שֶׁיִּהְיוּ רַק בְּתוֹךְ טִיט הַמְגּוּפָה וְלֹא יִכָּנְסוּ בְּאֲוִיר הַחֶבִית. וְאֲפִילּוּ **נִרְאִין בְּתוֹכָהּ אֲבָל לֹא בְּתוֹכָהּ**, כֵּיוָן שֶׁאֵין יְכָנְסוּם בְּאֲוִיר **טְהוֹרוּ**. וְהֵיכָן כֹּשֶׁהוּ **שוקעים בְּתוֹכָהּ**, בְּתוֹךְ הַמְגּוּפָה. **וְתוּתְיֵהֶן כְּקֹלֶפֶת הַשּׁוּם** מִרְחִיצָה דַּקָּה כְּקֹלֶפֶת הַשּׁוּם, **אֲבָל** אם יִכָּנְסוּם לְתוֹךְ הַחֶבִית טְמֵאִין, דָּאִין צְמִיד פְּתִיל מְצִיל אֶלָּא עַל אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶס יָשָׁן לְטָהֳרָה בְּמִקְרָה, וְכֵיוָן שֶׁהַמַּחֹט וְהַטַּבַּעַת שֶׁל לֵחוּן הָיוּ לְטָהֳרָה בְּמִקְרָה אֵינוֹ מְצִיל פְּשׁוּטָה וְאֵין לָהּ בְּתִיר מִפּוּרָשׁ בְּמִשְׁנָה ח' מִשְׁנָה ב' עוד פרש), **שֶׁהִיא נוֹתְנָה עַל פִּי הַתְּבוּר** וּמְמֻרְחָת בְּטִיט, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַתְּבוּר **מִקָּצָה צְמִיד פְּתִיל** וְלֹא יִטַּמֵּא מֵאֹהֶל הַמַּת. **נִטְמָא הַתְּבוּר** מִן **הַתְּבוּר לְטָהֳרָה, שעוּרוֹ לְקַבֵּל טֻמְאָה מֵאֹהֶל מַדְרֵגִּי**, הוּא הָעֵץ שֶׁמְּכַסִּים בּוֹ הַפָּרָה, וְיֵשׁ בְּהֶקְפּוֹ טֶפַח וְעֲבִיוֹ שְׁלִישׁ טֶפַח, וְאִם נִסְדַּק מִלֹּא פִּי הַמַּרְדֵּעַ, אַף עַל פִּי **שֶׁלֹּא נִכְנַס** הַמַּרְדֵּעַ בְּסֶדֶק, שֶׁאֵין הַנֶּפֶשׁ גָּדוֹל כְּלֹ כָּךְ שֶׁיִּכָּנֵס הַמַּרְדֵּעַ בְּמִלּוֹאוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁוֶה כְּמִלֹּא פִּי הַמַּרְדֵּעַ, שוב אֵינוֹ מְצִיל בְּצְמִיד פְּתִיל. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**, אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיְּהֵא הַמַּרְדֵּעַ נִכְנָס בְּאוֹתוֹ סֶדֶק, וְאִם **נִסְדְּקָה סְרִידָה** עַצְמָהּ, **שעוּרוֹ כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנַס**. בְּאוֹתוֹ סֶדֶק, דְּסֵבֶר כֵּיוָן שֶׁנִּסְדְּקָה סְרִידָה עַצְמָהּ קִיל יוֹתֵר. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר** אַף עַל פִּי **שֶׁלֹּא נִכְנַס מִלֹּא פִּי הַמַּרְדֵּעַ**, דְּסוֹבֵר הַנֶּפֶשׁ גָּדוֹל כְּלֹ כָּךְ שֶׁיִּכָּנֵס הַמַּרְדֵּעַ בְּמִלּוֹאוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁוֶה כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ, שוב אֵינוֹ מְצִיל בְּצְמִיד פְּתִיל. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**, אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיְּהֵא הַמַּרְדֵּעַ נִכְנָס בְּאוֹתוֹ סֶדֶק. **וְאם נִסְדְּקָה סְרִידָה** עַצְמָהּ, **שעוּרוֹ כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנַס**. בְּאוֹתוֹ סֶדֶק, **אִם הָיָה** הָעֵץ שֶׁנִּסְדְּקָה סְרִידָה עַצְמָהּ קִיל יוֹתֵר. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר** אַף עַל פִּי **שֶׁלֹּא נִכְנַס מִלֹּא פִּי הַמַּרְדֵּעַ**, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִכְנַס הַמַּרְדֵּעַ בְּסֶדֶק, שֶׁאֵין הַנֶּפֶשׁ גָּדוֹל כְּלֹ כָּךְ שֶׁיִּכָּנֵס הַמַּרְדֵּעַ בְּמִלּוֹאוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁוֶה כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ. **אֵין הַחוֹר עָגֹל, אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ** כְּמוֹ אִם הָיָה עָגֹל, **אֶלָּא** אִם הָיָה אָרֹךְ, **אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ נִכְנַס**. וְעַיִן בְּתִוי"ט דְּמִסְקֵשָׁה הָלֹא מַרְדֵּעַ עָגֹל הוּא. **וּבְמַלְבֵּנָה שֶׁלְּמַה** מְבִיא בְּשֵׁם רמ"ע מִפָּאנוֹ, דְּמַרְדֵּעַ אֵינוֹ עָגֹל כְּדְבוּר אֶלָּא בְּבִיצָה, וְאִם הַנֶּפֶשׁ עָגֹל אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ כְּמוֹ בִּיצָה אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בְּרִיבּוּעַ. וְעוֹד מְבִיא גְּרִקֵּא: הָיָה אָרֹךְ אֵין רוֹאִין אוֹתוֹ עָגֹל, עַיִן שָׁם. מָקוֹם שֶׁהָקְעָן יוֹצֵא מִשָּׁם, וּמַרְחוּ עָיוּ בְּטִיט וּסְתָמוּהוּ, וְנִקַּב בְּמָקוֹם הַמַּרְחוּ. **שעוּרוֹ שֶׁהוּא כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ** בְּרֹחַב כֹּשֶׁהוּא **דוֹלֵק**, אף על פי **שֶׁלֹּא דוֹלֵק** בְּנִכְנָס **נִקַּב מִצּדוֹ** הַנֵּי שֶׁל עַיִן. **שעוּרוֹ כְּמִלֹּא כּוּשׁ, נִכְנַס וְיוֹצֵא שֶׁלֹּא דוֹלֵק. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, דוֹלֵק**, דְּסָבֵר רַבִּי יְהוּדָה מִן הַמִּעֻטָּא אוֹמֵר **כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ** שֶׁיְּהֵא שָׁוֶה כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ, אֲבָל **מִן הַצַּד** אֲפִילּוּ אֵינוֹ **נִכְנָס** אֶלָּא בְּמִין הַנֶּקֶב כְּרוֹחַב כּוּשׁ, וְהוּא אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים. אם הַנֶּקֶב מִן **הַמַּעֲבָר** צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הַשִּׁפּוּן **שעוּרוֹ כְּמִלֹּא פִּי מַרְדֵּעַ**. **רַבִּי שִׁמְעוֹן** שֶׁמְּעוֹן **מְלֹא מִיצָה שְׁנִיָּה, שֶׁל קָנָה**. מִן **הַאֲמִצָּע** צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הַקָּנָה **נִכְנָס**. **מִן הַצַּד אֲפִילּוּ אֵינוֹ נִכְנָס. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים** בְּ**זְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיָין**, **אֲבָל** אם **הַחֲצָבִים** שֶׁל הַשְּׁעוּרִים הַלָּלוּ, דָּבָשׁ אוֹ **חֶלֶב**, **אֲפִילּוּ נִקַּב כְּלֹ שֶׁהוּא, טְמֵאִים**. (דְּבְיָין כֵּיוָן שֶׁמִּפִּיג טַעֲם הַיַּיִן, לֹא נִיחָא לֵיהּ בְּנֶקֶב, וְלֹכֵן אֵינוֹ מִטַּמֵּא בְּכָל שֶׁהוּא, הגר"א). **בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּזְמַן שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם, אֲבָל אם נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם**, וְהַיְנוּ בְּמִתְקַנּוּ, **אֲפִילּוּ לֹא שֶׁהוּא, טְמֵאִין**. אֲפִילּוּ בְּיָין וַאֲפִילּוּ בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה. הַכֵּלִים עַצְמָם, **הָעֲשׂוּיִן לָאֲכָלִים, שעוּרוֹ בְּזֵיתִים**, כְּמוֹצֵא זֵיתִים, **וְאם נִקַּב בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה, שעוּרוֹ בְּמִשְׁקִין**, הַיְנוּ בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה, **הָעֲשׂוּיִן לְכַבּ וּלְכַבּ לָאֲכָלִין וּלְמִשְׁקִין מיטיילים אוֹתוֹ לְחַמְרוֹ**, וְאם הָיָה נִקַּב בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה טְמֵאִים אֵינוֹ מְצִיל **בְּצְמִיד פְּתִיל וּבְכוֹנֵס מִשְׁקֶה**, עַד שֶׁיְּטַמֵּרְנָה.

פרק י זֶה שֶׁהָיָה הַרְמֹבּ"ם מוֹנֶה לְצְמִיד פְּתִיל שְׁמִצְּדֵי בְּאֹהֶל הַמַּת. **שֶׁאֵינוֹ** "וְכֹל כְּלֵי פְּתוּחִים אֲשֶׁר אֵין צְמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא." הָא שֵׁם צְמִיד פְּתִיל עָלָיו טָהוֹר, וּמִפּוֹ דְּשִׁמְעוּהָ לְמִדּוֹת שֶׁאֵין הַכְּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בְּכֹלִי חֶרֶס בְּלֹבַּד כְּלִי שֶׁאֵינוֹ מִטַּמֵּא אֶלָּא דֶּרֶךְ פְּתִחוּ. לְפִיכָךְ אם הָיָה פְּתִחוּ סְתוּם וְנִסְקַם צְמִיד פְּתִיל הַצִּיל עַל כָּל שֶׁבְּתוֹכוֹ, קֹל וְחֹמֶר לְכָל הַכֵּלִים שֶׁאֵין מְקַבְּלִים טֻמְאָה שֶׁיְּצִילוּ בְּצְמִיד פְּתִיל, וכו'. **א) אֵלּוּ כֵּלִים מְצִילִין בְּצְמִיד פְּתִיל, כְּלֵי גְלָלִים**, כֵּלִים הָעֲשׂוּיִן מִגְּלָלֵי בָּקָר, **כְּלֵי אֲבָנִים, כְּלֵי אֲדָמָה**, שֶׁנַּעֲשׂוּ מֵאֲדָמָה וְלֹא נִצְרְפוּ בְּכִבְשָׁן, **כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּמְצְאוּ בְּתוֹךְ הַדָּגִן**, הַמְסֻמָּר מִן אֲדָמָה, דְּכִתְיב (במדבר יז, טז) "וְכֹל מַסְמְרוֹת אֲשֶׁר אֵין צְמִיד פְּתִיל עָלָיו אֶל צְמִיד פְּתִיל הַמִּקְדָּשׁ" (שם) "וְכֹל כְּלֵי פְּתוּחִים", מִדְּרַבִּנָן כָּל הַכֵּלִים שֶׁאֵינָם מְקַבְּלִים טֻמְאָה כְּלָל, שֶׁנִּכְנַס הַם מִצֵּילוּן בְּצְמִיד פְּתִיל. וְכֵן **עַצְמוֹת הַדָּג וְעוֹרוֹ**, דְּכִתְיב (ויקרא יא, לב) "אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר", יְלִפִינָן מַה בֶּגֶד בְּאָה מִן הַגֶּדֶל בְּאָרֶץ, אַף עוֹר מִן הַגֶּדֶל בְּאָרֶץ, וְכֵן כֵּלִים מְעֻצְמוֹת הָעוֹף בְּתוֹרָם, דְּכִתְיב (במדבר לא, כ) "וְכֹל מַעֲשֵׂה עִזִּים" לְעִנְיַן לְעוֹפוֹת. **עַצְמוֹת הַיָּה שִׁבְעִים וְעוֹרָה, וכלי עץ הַטְּהוֹרִים**, כְּגוֹן כֵּלִים הַבַּאִין בְּמִדָּה שֶׁמִּמְזִיחִין יוֹתֵר מִאֹרֶבְעָים סְאָה בְּלֹח שֶׁהֵם שְׁנֵי סוּרִין בְּיָבֵשׁ, כֵּיוָן שֶׁאֵין מִשְׁתַּלְטָלִין לְשָׁכְנָן מִלְּאִין, דְּבְעִינָן דְּמִיָּא דְּשֶׁק דְּמִשְׁתַּלְטָל מִלֹּא יָרִיקוּן, כָּל אֵלּוּ **מְצִילִין** בְּאֹהֶל הַמַּת בְּ**מִין מִפִּיהֶם בִּין מִצִּדָּיוּן**, הַיְנוּ בֵּין שֶׁהַכְּלִי מְנֻקָּב מִצִּדָּיוּן וְנִקַּב מֵאֹהֶל שׁוֹתֹם בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב. בֵּין שֶׁהֵן **יוֹשְׁבִין שֶׁל שוּלֵיהֶן, בֵּין שֶׁהֵן מִטִּין עַל צִדֵּיהֶן**. **הָיוּ** הַכֵּלִים **כְּפוּפִים עַל פִּיהֶן**, אֵל גּוּף הַקַּרְקַע, וּמְיֻרְיָי שֶׁיֵּשׁ בְּנֶבֶן טָפַח (תוי"ט), וּמִרְדָּה כִּי הַכְּלִי בְּטִיט (תפארת ישראל), **מְצִילִים כָּל מַה שֶׁתַּחְתֵּיהֶן** בְּתוֹכָם. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא**. קָטֵר כְּפִי אֵינוֹ מְצִיל אֶפְשִׁי מִרְחוּ בְּטִיט, שֶׁנַּאֲמַר (במדבר יז, טז) "צְמִיד פְּתִיל עָלָיו" וְלֹא צְמִיד פְּתִיל עַל גַּבּוֹ. **עַל הַכֹּל מְצִילִין**, בֵּין אם הָיוּ בְּתוֹךְ הַכֵּלִים הָאֵלּוּ, דְּהַיְנוּ הַכֵּלִים שֶׁאֵינָן מְקַבְּלִים טֻמְאָה, כְּלֵי שֶׁקַּף אוֹ שֶׁמְּשַׁקְּעָן, בֵּין אם בְּגָדִים אוֹ אֲכָלִין וּמִשְׁקִין, **חוּץ מִכְּלֵי חֶרֶס שֶׁאֵינוֹ מְצִיל אֶלָּא עַל הָאֲכָלִים וְעַל הַמִּשְׁקִין וְעַל כְּלֵי חֶרֶס** אַחֵר הַנִּמְצָא בְּתוֹךְ הַכְּלִי חֶרֶס שֶׁמְּקַבֵּל טֻמְאָה בְּצְמִיד פְּתִיל, אֲבָל כְּלֵי חֶרֶס הַנִּמְצָא בְּצְמִיד פְּתִיל אֵינוֹ מְצִיל עַל דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם טְהָרָה בְּמִקְרָה, דְּכַאמְרִינָן בְּפֶרֶק ד' מִשְׁנָה ב', דְּבֵית הִלֵּל הוֹדוּ לְדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי, וְגָזְרָה מִשּׁוּם כְּלֵי שֶׁהוּא, **טְמֵאִים**. (דְּבְיָין כֵּיוָן שֶׁמִּפִּיג טַעֲם הַיַּיִן, לֹא נִיחָא לֵיהּ בְּנֶקֶב, וְלֹכֵן אֵינוֹ מִטַּמֵּא בְּכָל שֶׁהוּא, הגר"א). **בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּזְמַן שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם, אֲבָל אם נַעֲשׂוּ בִּידֵי אָדָם**, וְהַיְנוּ בְּמִתְקַנּוּ, **אֲפִילּוּ לֹא שֶׁהוּא, טְמֵאִים**. אֲפִילּוּ בְּיָין וַאֲפִילּוּ בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה. הַכֵּלִים עַצְמָם, **הָעֲשׂוּיִן לָאֲכָלִין, שעוּרוֹ בְּזֵיתִים**, כְּמוֹצֵא זֵיתִים, **וְאם נִקַּב בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה, שעוּרוֹ לְמַשְׁקִין**, הַיְנוּ בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה, **הָעֲשׂוּיִן לְכַבּ וּלְכַבּ לָאֲכָלִין וּלְמַשְׁקִין מיטיילים אוֹתוֹ לְחַמְרוֹ**, וְאם הָיָה נִקַּב בְּכוֹנֵס מִשְׁקֶה טְמֵאִים אֵינוֹ מְצִיל **בְּצְמִיד פְּתִיל וּבְכוֹנֵס מִשְׁקֶה**, עַד שֶׁיְּטַמֵּרְנָה.

ט' תמוז

מסֶכֶת כֵּלִים פרק י